

شناسایی موانع استفاده از سرمایه‌های راکد فرماندهی انتظامی استان همدان

محمدحسین عباس نژاد^۱، میلاد آقایی^۲، سعید حاجی‌زاده^۳

تاریخ پذیرش: ۱۳۹۸/۰۶/۰۱

تاریخ وصول: ۱۳۹۸/۰۳/۰۳

چکیده

در قوانین کشورهای اروپایی بر مبنای حمایت از مصرف‌کنندگان با شروط غیرمنصفانه قراردادی از طریق قوانین خاص مبارزه می‌شود. در حقوق داخلی، خلأ چنین مقرراتی کاملاً مشهود است. لذا پژوهش حاضر با هدف شناسایی ابعاد شرط غیرمنصفانه در قانون تجارت الکترونیک و با استفاده از روش اسنادی کتابخانه‌ای انجام پذیرفته است. بنابراین، شرط غیرمنصفانه تا قبل از تصویب قانون تجارت الکترونیک در نظام حقوقی ایران شناخته شده نبود. ولی از آنجایی که شرط غیرمنصفانه در مصوبه آنستیرال به صراحت ذکر شده است و قانون‌گذار ما قانون تجارت الکترونیک را از آنستیرال اقتباس نموده، بدون توجه به آثاری که ممکن است در نظام حقوقی ایجاد کند این شرط را در ماده ۴۶ قانون تجارت الکترونیک به این نحو بیان داشته است «استفاده از شروط قراردادی خلاف مقررات این فصل و همچنین اعمال شروط غیرمنصفانه به ضرر مصرف‌کننده، مؤثر نیست». این در حالی است که این شرط در دادگاه‌های ما مفهومی ندارد، ولی در نظام کامن‌لا و دادگاه‌ها به این موارد غالباً رأی می‌دهند و قرارداد تحمیلی را تعدیل یا باطل می‌کنند.

واژگان کلیدی: شرط، غیرمنصفانه، قرارداد، تجارت الکترونیک

۱- استادیار دانشگاه علوم انتظامی‌امین

۲- استادیار دانشگاه علوم انتظامی‌امین

۳- دانش‌آموخته مقطع کارشناسی ارشد دانشگاه علوم انتظامی‌امین (نویسندهٔ مسؤول) dt.hamedan@police.ir

مقدمه

چنان‌که بر کسی پوشیده نیست، قدرت‌های استکباری در جریان چالش با نظام اسلامی ایران، سعی در تضعیف، منزوی ساختن و از پا انداختن اقتصاد آن از طریق مبادلات خارجی دارند تا بدین، وسیله روح توانمند نظام مقتدر اسلامی را از کالبد آن خارج نمایند و با دمیدن روح شیطانی خود، آن را به ناکجا آباد بی‌هویتی سوق دهند (پژوهنده، ۱۳۹۴: ۱۸۶).

اقتصاد مقاومتی که به‌عنوان برنامه‌ای برای درمان مشکلات اقتصادی کشور از جانب مقام معظم رهبری مطرح شده است؛ از یک‌سو کارآمدی سازمان‌های تولیدکننده امنیت را در استفاده از منابعی که اقتصاد در اختیار آن‌ها قرار داده است به چالش می‌کشد و از سوی دیگر، نقش آن‌ها را در ایجاد زمینه برای اجرای سیاست‌ها و تحقق اهداف اقتصاد مقاومتی کنکاش می‌کند. از هر دو زاویه، ارزیابی نسبت به میزان کارکردهای هر سازمان عمومی از جمله نیروی انتظامی جمهوری اسلامی ایران (ناجا) درخور بررسی و مذاقه است؛ بهره‌گیری از سرمایه‌های مادی و معنوی در اختیار سازمان‌های امنیتی نظیر نیروی انتظامی می‌تواند این سازمان‌ها در راستای دستیابی به اقتصاد پایدار متکی به خود یاری نماید. بهره‌گیری از سرمایه‌های راکد سازمانی توانایی سازمان را در مقابله با شرایط پیش‌بینی نشده و نابسامان اقتصادی افزایش می‌دهد (سیف، ۱۳۹۵).

براین اساس، در مفهوم‌پردازی مارکس^۱ سرمایه، بخشی از ارزش اضافی است که سرمایه‌داران، کسانی که ابزار تولید را در اختیاردارند، از گردش کالاها و پول در فرآیندهای تولید و مصرف آن را به‌دست می‌آورند. در این گردش، به کارگران در

مقابل کار(کالاشان) دست‌مزد پرداخت می‌شود که به آن‌ها امکان می‌دهد کالاهایی(از قبیل غذا، مسکن و لباس) را برای ادامهٔ حیات خود(ارزش مبادله) خریداری کنند. بنابراین، سرمایه در مفهوم مارکسی(کلاسیک) نظریه‌ای درباره روابط اجتماعی استثماراری میان دوطبقه است(لین^۱، ۱۹۹۹: ۱). از دهه ۱۹۶۰ به این سو، شاهد ظهور نظریه‌های جدید سرمایه همچون سرمایه انسانی، سرمایه فرهنگی و سرمایه اجتماعی هستیم. اما علی‌رغم تمام اصلاحات و جرح و تعدیل‌هایی که در این نظریه صورت گرفته، اندیشهٔ اصلی مفهوم سرمایه یعنی «سرمایه‌گذاری با بازدهی مورد انتظار» در همه نظریه‌های زیرمجموعه نظریه سرمایه حفظ شده است. درعین حال، تبیین طبقاتی مستتر در مفهوم کلاسیک سرمایه، به‌عنوان یک جهت‌گیری نظری ضروری حذف شده است(همان). به‌طور مثال، نظریه سرمایه انسانی شولتز^۲ سرمایه را به‌مثابه سرمایه‌گذاری در آموزش با بازگشت سرمایه(سود) معین در نظر می‌گیرد. کارگران در مهارت‌های فنی و دانش سرمایه‌گذاری می‌کنند تا بتوانند با کسانی که فرآیند تولید(بنگاه‌ها و نمایندگی‌های آن‌ها) را کنترل می‌کنند. برای پرداخت به مهارت کارشان وارد مذاکره شوند. به همین ترتیب سرمایه فرهنگی آن‌گونه که بوردیو^۳ (۱۹۹۰) توصیف کرده است بیانگر سرمایه‌گذاری‌های طبقه مسلط در بازتولید مجموعه‌ای از نمادها و معانی طبقه خود پذیرفته‌اند. در این نظریه سرمایه‌گذاری در کنش‌های آموزشی فرآیند بازتولید، همچون تعلیم و تربیت، قرارداد که هدف از آن تلفیق توده‌ها و درونی کردن ارزش‌های این نمادها و معانی است. ولی این نظریه می‌پذیرد که توده‌ها(طبقه تحت سلطه) به‌عنوان عاملان اجتماعی می‌توانند سرمایه‌گذاری کنند و این نمادها و معانی را به‌دست آورند(حتی اگر با درک

1-Lin

2- Schultz

3-Bourdieu

نادرست آنان همراه باشد). بدین ترتیب، تصویر ساختار اجتماعی از مبارزه دوگانه آشتی‌ناپذیر، به تصور گفتمان‌های لایه‌بندی شده تغییر می‌یابد. از طرف دیگر، در نظریه‌های سرمایه جدید به جای این که سرمایه به‌عنوان بخشی از فرآیند استثمار طبقاتی در جامعه دیده شود (تحلیل طرح کلان)؛ به چگونگی سرمایه‌گذاری کارگران و عاملان به‌عنوان کنش‌گرانی که برای کسب ارزش افزوده کارشان در بازار سرمایه-گذاری می‌کنند پرداخته می‌شود (تبیین سطح خرد) و کنش یا انتخاب به‌عنوان مؤلفه‌های مهم در نظریه‌های جدید سرمایه ظاهر می‌شوند. بنابراین، در این نظریه‌ها یک گذر تبیینی از سطح تحلیل کلان به سطح تحلیل خرد مشاهده می‌شود (لین، ۱۹۹۹: ۲، ۱۸-۲). بنابراین، صاحب‌نظران این حوزه تقسیم‌بندی خاصی از انواع سرمایه در سازمان‌ها انجام داده‌اند که به ترتیب عبارتند از:

سرمایه اجتماعی: سرمایه اجتماعی، یکی از جدیدترین انواع سرمایه است که امروزه مورد توجه بسیاری از محققان قرار گرفته است. سرمایه اجتماعی، یک مجموعه از نهادهای زیربنایی اجتماع نیست، بلکه حلقه اتصال‌دهنده افراد در قالب نهادها، شبکه‌ها و تشکلهای است. سرمایه اجتماعی مالکیت فردی ندارد و متعلق به تمامی اعضای گروه یا انجمن است و در صورت مصرف، کاهش نمی‌یابد بلکه حتی ممکن است افزایش پیدا کند. سرمایه اجتماعی تنها در درون گروه یا انجمن یا شبکه اجتماعی تولید می‌شود (محقق، ۱۳۸۵: ۴).

سرمایه معنوی^۱: سرمایه معنوی یعنی آگاهی نسبت به توانایی‌های خود، تشخیص پتانسیل‌های موجود در محیط اطراف، توانایی دیدن مسائل و مشکلات از ابعاد متفاوت، درک ارزش‌های والای انسانی، داشتن احساس همدلی و درک انسان‌های دیگر، احترام به تفاوت‌های موجود در انسان‌ها با اعتقاد به هدفمند بودن

1- spiritual capita

این تفاوت‌ها و توانایی بهره‌برداری از آن‌ها و در نهایت توانایی تبدیل تهدیدها به فرصت و داشتن نگرش برد-برد در تمامی سطوح زندگی (رس و همکاران، ۱۹۹۸: ۴۸).

سرمایه راکد در سازمان: سرمایه راکد به بخشی از سرمایه اعم از مادی و معنوی اطلاق می‌گردد که در فرآیند تولید، اشتغال و ایجاد ارزش افزوده به فراموشی سپرده شده و از آن بهره‌ای گرفته نمی‌شود؛ سرمایه‌های راکد در هر سازمانی بخشی از دارایی‌های آن سازمان به حساب می‌آیند که در صورت استفاده و بهره‌مندی از آن می‌توان زمینه رونق و شکوفایی سازمان را فراهم نمود. امروز، بخش عمده‌ای از سرمایه سازمان‌ها بخصوص سازمان‌های دولتی را می‌توان در زمره سرمایه‌های راکد قرار می‌دهند. لذا نظام‌های اقتصاد آن بیشتر تحت تأثیر اقتصاد دولتی است و دولت به‌عنوان مداخله‌گر اصلی و تعیین‌کننده نهایی در نظام اقتصادی ایفای نقش می‌نماید این احتمال که بخشی از دارایی ادارات، ارگان‌ها و سازمان‌ها بلااستفاده و به‌نوعی راکد بمانند وجود دارد (مهدوی، ۱۳۹۲: ۳۰-۲۹).

سرمایه‌های مادی راکد: به دارایی‌های منقول و غیرمنقول اعم از سرمایه‌های موجود در بانک‌ها و یا سرمایه‌های انباشته شده که بدون استفاده بوده و یا مستغلات و دارایی‌هایی که استفاده بهینه‌ای از آن‌ها صورت نمی‌گیرد و یا اینکه در فرآیند تولید اشتغال دخالت داده نشده‌اند، سرمایه‌های راکد از نوع مادی اطلاق می‌گردند. مواردی نظیر حساب‌های بلااستفاده، اراضی و ابنیه رهاشده و ... از زمره این‌گونه سرمایه‌ها به حساب می‌آیند.

سرمایه معنوی راکد: امروزه، نیروی انسانی و تخصص و دانش آن‌ها به‌عنوان اصلی‌ترین سرمایه هر سازمان، اداره و یا ارگانی در نظر گرفته می‌شود. علاوه بر آن نام و برند تجاری و همچنین سابقه و شناختی که در سطح جامعه نسبت به سازمان

خاصی وجود داشته باشد، جزئی از سرمایه‌های معنوی آن سازمان به حساب می‌آیند. در صورتی که از موارد فوق نظیر دانش و تخصص نیروی انسانی، خوش‌نامی و یا برندسازی صورت گرفته به صورت مؤثر و مفیدی استفاده نگردد در زمره سرمایه‌های معنوی راکد به حساب می‌آیند (مهدوی، ۱۳۹۲: ۲۹-۳۰). حال، براساس نکات مطرح شده می‌توان گفت فرماندهی انتظامی استان همدان به‌عنوان یکی از استان‌های مهم و فرهنگی با دارا بودن تعداد بالایی از کارکنان با توانایی‌های علمی، فنی و تجربی بالا و همچنین دارا بودن سرمایه‌ها و دارایی‌های راکد مادی و معنوی از پتانسیل بالایی در جهت کمک به توانمندسازی اقتصاد درون و برون‌سازمانی برخوردار می‌باشد؛ با این وجود موانع و مشکلات مختلفی سبب گردیده تا استفاده از این سرمایه‌های راکد نظیر اموال منقول بلااستفاده واقع در محدوده‌های تجاری با پتانسیل بالای بهره‌وری اقتصادی و نیروهای توانمند و کارآفرین کم‌تر مورد توجه قرار گیرد، با استفاده از این سرمایه‌ها ضمن درآمدزایی برای فرماندهی انتظامی استان بخش عمده‌ای از هزینه‌های تولید امنیت تأمین گردد؛ با این وجود تاکنون کم‌تر به سرمایه‌ها و دارایی‌های فوق توجه شده است که این مهم از منظر تمامی صاحب‌نظران اقتصادی مدنظر بوده که مدعای چنین نکته‌ای پژوهش‌هایی است که در این زمینه انجام شده‌اند که مهم‌ترین آنها مورد بررسی قرار گرفته و در قالب جدول زیر جمع‌بندی گردیده است.

لذا براساس نکات گفته شده و پیشینه‌های مطرح شده مسأله اصلی پژوهش حاضر پاسخ به این سؤال اساسی است که مهم‌ترین موانع استفاده از سرمایه‌های راکد فرماندهی انتظامی استان همدان چه می‌باشد؟

جدول (۱). پیشینه و سوابق مرتبط با تحقیق

ر	پژوهشگر	عنوان تحقیق	نتایج و یافته‌ها
۱	تسلیمی، منوریان و آشنا (۱۳۸۵)	بررسی رابطه بین سرمایه اجتماعی و کارآفرینی درون‌سازمانی	نتایج بررسی حاکی از آن است که بین سرمایه اجتماعی (و ابعاد آن یعنی شناختی و ساختاری) با کارآفرینی درون‌سازمانی رابطه‌ای مثبت وجود دارد.
۲	سید نقوی، عباس زاد (۱۳۸۹)	بررسی و تبیین نقش مدیریت منابع انسانی در بهبود کارآفرینی سازمانی	در راستای تقویت کارآفرینی سازمانی باید بر ایجاد روابط میان کارمندان و همچنین مطابقت دادن فرد کارمندان با موقعیت‌های شغلی تمرکز نماید.
۳	خان باشی، بستان منش (۱۳۹۴)	سهم سرمایه‌های انسانی و نیروی کار در تحقق الگوی اقتصاد مقاومتی	نتایج تحقیق نشان می‌دهد اقتصاد مقاومتی نقشه راهی برای تحقق یک اقتصاد شکوفا، مترقی و خودکفا در جهت نیل به آرمان‌های بلند ملی است.
۴	فریدون نعمت‌آبادی (۱۳۹۵)	رویکرد اقتصاد مقاومتی در تأمین مالی و سرمایه‌گذاری در پروژه‌های شهری	سیاست‌های مقطعی و موردی باعث وابستگی شهرداری‌ها به درآمدهای ناپایدار از جمله عوارض ساخت‌وساز و فروش تراکم گردیده است.
۵	غیائی ندوشن، امین الرعیا (۱۳۹۵)	بررسی ابعاد سرمایه اجتماعی و سرمایه فکری بر میزان بهره‌وری منابع انسانی	بررسی صورت گرفته تنها تأثیر سرمایه فکری انسانی و ارتباطی و سرمایه اجتماعی رابطه‌ای و ساختاری بر بهره‌وری منابع انسانی مورد تأیید قرار می‌گیرد.
۶	راتکواسکی ^۱ (۲۰۰۹)	سرمایه‌گذاری عمومی، زیرساخت حمل‌ونقل و رشد در لهستان.	به این نتیجه رسیده‌اند بهبود در کمیت و کیفیت سرمایه‌گذاری‌های زیربنایی دولت توانسته است اثر مثبتی بر رشد در لهستان داشته باشد.
۷	رم ^۲ (۱۹۹۶)	صادرات و رشد اقتصادی: برخی از اضافی شواهد، توسعه اقتصادی و تغییر فرهنگی	برخلاف دهه ۷۰ میلادی، در دهه ۸۰ میلادی سرمایه‌گذاری بخش دولتی دارای بهره‌وری بالاتری بوده است و زمانی که کل دوره به‌طور یکجا مورد بررسی قرار گرفته است، نتایج تقریباً برای هر دو دوره یکسان می‌باشد.

1-Rutkowski

2-Ram

فرضیه‌های پژوهش

۱) بین عوامل درون و برون‌سازمانی و استفاده از سرمایه‌های راکد در فرماندهی انتظامی استان همدان رابطه معناداری وجود دارد.

۲) بین مشکلات و موانع قانونی و استفاده از سرمایه‌های راکد در فرماندهی انتظامی استان همدان رابطه معناداری وجود دارد.

۳) قوانین، ساختار سازمانی و شناخت سرمایه‌های راکد سازمانی به ترتیب اولویت بیش‌ترین تأثیر را در استفاده از سرمایه‌های راکد در فرماندهی انتظامی استان همدان دارند.

۴) بین سرمایه‌های مادی و معنوی سازمان و بهره‌گیری از سرمایه‌های راکد، رابطه معنادار وجود دارد.

روش‌شناسی

پژوهش حاضر، با توجه به اهداف آن از نظر نوع پژوهش‌ها، کاربردی و از نظر گردآوری داده‌ها پیمایشی است. جامعه آماری این تحقیق کلیه کارشناسان و مدیران خدمات در بنیاد تعاون، معاونت طرح و برنامه اداری مالی فرماندهی انتظامی استان همدان می‌باشد که حجم جامعه آماری تحقیق برابر ۱۶۰ نفر بوده که با استفاده از جدول کرجسی و مورگان تعداد ۱۱۵ نفر از آن‌ها به روش نمونه‌گیری تصادفی ساده به‌عنوان نمونه انتخاب شدند. ابزار گردآوری داده‌ها در این پژوهش پرسشنامه محقق ساخته بوده که بر اساس ادبیات نظری مرتبط، الگو و مدل مفهومی به شرح جدول زیر تهیه، روایی آن از روش محتوایی و سی وی آر با استفاده از نظر هفت نفر از اساتید و کارشناسان و متخصصان دانشگاهی در رشته اقتصاد و حسابداری تأیید شد که پایایی پرسشنامه با استفاده از روش آلفای کرونباخ ۰/۷۷ به‌دست آمد که

حاکمی از قابل قبول بودن پایایی پرسشنامه بوده است. در ادامه فرضیه‌های موردنظر با استفاده از شاخص‌های آمار توصیفی و استنباطی نظیر میانگین، درصد، آزمون کالموگرف- اسمیرنوف، آزمون خی دو، آزمون همبستگی اسپیرمن و آزمون فریدمن در محیط نرم افزار spss تبیین شده است.

یافته‌ها

بررسی وضعیت نرمال و غیر نرمال بودن داده‌ها: نتایج بررسی نرمال بودن و یا غیرنرمال بودن داده‌ها از طریق آزمون کولموگروف اسمیرنوف نشان می‌دهد؛ مقدار آماره Z برای داده‌های این فرضیه برابر ۱.۰۹۶ و سطح معناداری برابر ۰.۰۰۰ محاسبه گردیده است، نتایج، حاصل نشان‌دهنده این موضوع است که داده‌های تحقیق از توزیع نرمال برخوردار نیست و بنابراین، بایستی از آزمون‌های آماری نا پارامتریک نظیر ضریب همبستگی اسپیرمن استفاده نمود.

لذا برای آزمون فرضیه‌های تحقیق ابتدا میانگین تمامی سؤالات مربوط به هرگویه‌های تحقیق از طریق دستور **Campute** محاسبه و سپس از طریق آزمون کای اسکوئر به بررسی وجود یا عدم وجود رابطه بین متغیرهای تحقیق پرداخته شد؛ در ادامه با استفاده از آزمون ضریب همبستگی اسپیرمن شدت و ضعف روابط مابین متغیرهای تحقیق مورد بررسی قرار گرفت. نتایج مربوط به آزمون کای اسکوئر در جدول ذیل ارائه گردیده است.

جدول (۲). نتایج آزمون کای اسکوئر برای هر یک از فرضیه‌های تحقیق

آزمون	فرضیه اصلی	فرضیه فرعی ۱	فرضیه فرعی ۲	فرضیه فرعی ۳	فرضیه فرعی ۴
ضریب کای اسکوئر	۲۶۹.۰۲۱ ^a	۳۱۲.۰۲۱ ^a	۲۹۹.۳۲۱ ^a	۲۴۱.۱۲۷ ^a	۳۳۱.۱۰۷ ^a
درجه آزادی	۳۷	۱۰۹	۲۹	۱۱۴	۱۱۴
سطح معناداری	۰.۰۰۰۲	۰.۰۰۰۰	۰.۰۰۰۰	۰.۰۰۰۳	۰.۰۰۰۰

نتایج آزمون آماره کای اسکوتر برای تمامی فرضیه‌های تحقیق نشان دهنده وجود رابطه بین متغیرهای تحقیق با عدم بهره‌گیری و استفاده از سرمایه‌های راکد سازمانی در فرماندهی نظامی استان همدان می‌باشد. ضریب محاسبه شده برای فرضیه اصلی برابر ۲۶۹.۰۲۱ و برای فرضیه‌های فرعی ۱ تا ۴ به ترتیب برابر ۳۱۲.۰۲۱، ۲۹۹.۳۲۱، ۲۹۹.۳۲۱، ۲۴۱.۱۲۷ و ۳۳۱.۱۰۷ می‌باشد.

جدول (۳). ضرایب همبستگی اسپیرمن فرضیه‌های تحقیق

تعداد نمونه	سطح معناداری	ضریب همبستگی اسپیرمن	شاخص‌ها
۱۱۵	۰.۰۰۰	۰.۸۴۹	بوانع و مشکلات قانونی
۱۱۵	۰.۰۰۱	۰.۰۸۸۹	عوامل درون‌سازمانی
۱۱۵	۰.۰۰۰	۰.۸۱۲	عوامل برون‌سازمانی
۱۱۵	۰.۰۰۰	۰.۷۷۹	مشکلات و موانع قانونی
۱۱۵	۰.۰۰۰	۰.۸۲۷	سرمایه‌های مادی و معنوی

نتایج آزمون آماره اسپیرمن میزان شدت و ضعف رابطه بین متغیرهای تحقیق در عدم بهره‌گیری و یا بهره‌گیری نامناسب از سرمایه‌های راکد درون‌سازمانی در فرماندهی نظامی استان همدان نشان داد، بین موانع و مشکلات قانونی و سازمانی از بهره‌برداری از سرمایه‌ها و دارایی‌های متعلق به فرماندهی نظامی استان همدان با سطح معناداری ۰.۰۰۰ و ضریب اطمینان بالای ۹۵ درصد و ضریب همبستگی ۰.۸۴۹ بر عدم بهره‌گیری از سرمایه‌های راکد درون‌سازمانی تأثیرگذار می‌باشد. بنابراین، فرض H1 مبنی بر تأثیرگذاری عوامل درون سازمان بر بهره‌گیری از سرمایه‌های راکد در فرماندهی نظامی استان همدان پذیرفته می‌شود. ضرایب همبستگی مربوط به سایر فرضیه‌های تحقیق در قالب جدول شماره (۳) ارائه گردیده

است. در ادامه، برای بررسی اولویت تأثیرگذاری گویه‌های تحقیق در عدم بهره‌گیری از سرمایه‌های راکد سازمانی از آزمون فریدمن استفاده گردید. نتایج مربوط به این آزمون در جدول زیر ارائه گردیده است.

جدول (۴). نتایج آزمون فریدمن برای رتبه‌بندی شاخص‌های تحقیق

رتبه	شاخص‌ها	میانگین رتبه‌ای
سوم	موانع و مشکلات قانونی	۴.۱۱
چهارم	عوامل درون‌سازمانی	۴.۰۲
دوم	عوامل برون‌سازمانی	۴.۲۳
چهارم	مشکلات و موانع قانونی	۴.۴۴

جدول (۵). نتایج آزمون فریدمن

تعداد	۱۱۵
مقدار کای اسکوتر	۱۵۹.۱۸۹
درجه آزادی	۱۱۴
سطح معناداری	۰.۰۰۰

بر اساس آزمون فریدمن، هرکدام از گویه‌های تحقیق که میانگین رتبه‌ای بیشتری را کسب نمایند از ضریب تأثیرگذاری بالاتری برخوردار می‌باشد و هر گویه‌ای که میانگین رتبه‌ای کم‌تری داشته باشد از ضریب تأثیرگذاری کم‌تری برخوردار می‌باشد؛ با توجه به نتایج به‌دست‌آمده از آزمون فریدمن، مشخص می‌شود که فرضیه چهارم بین سرمایه‌های مادی و معنوی سازمان و بهره‌گیری از سرمایه‌های راکد میانگین ۴.۴۴ بیشترین تأثیر و بین عوامل برون‌سازمانی و استفاده از سرمایه‌های راکد در فرماندهی انتظامی استان همدان با ۴.۰۲ کم‌ترین تأثیر را بر استفاده از سرمایه‌های راکد در فرماندهی انتظامی استان همدان داشته است.

نتیجه گیری

نیروی انتظامی نهادی است که بیشترین ارتباط را با مردم دارد وظایف و مسؤولیت‌های این نیرو در ارتباط با تأمین نظم و امنیت پایدار سبب گردیده تا این نهاد به نهادی مهم و تأثیرگذار در سطح کشور تبدیل شود. از سوی دیگر، بودجه و درآمدهایی که این سازمان در اختیار دارد بسیار محدودتر نسبت به وظایفشان می‌باشد؛ این در صورتی است که وجود سرمایه‌های مادی و معنوی راکد در سطح این سازمان این پتانسیل را به وجود آورده تا بتوان گام‌های مهمی را در راستای توانمندسازی هرچه بهتر این سازمان در سطح جامعه فراهم آورد. در یکی دو دهه اخیر، اگرچه تغییرات محسوسی در نگرش‌ها و ارزش‌های اجتماعی و توسعه شاخص‌های انسانی در ناجا حاصل گشته است، لیکن هنوز موضوع بهره‌گیری از سرمایه‌های راکد هنوز به‌عنوان هنجار و ارزشی پذیرفته شده در سطح جامعه مطرح نیست. این در صورتی است که بهره‌گیری از سرمایه‌های راکد در سطح سازمانی به گستردگی ناجا می‌تواند کیفیت خدمات‌رسانی را در این سازمان تا حد زیادی ارتقاء بخشد. با این وجود، عوامل درون و برون‌سازمانی و مسائل و مشکلات قانونی سبب گردیده تا موضوع بهره‌گیری از سرمایه‌های راکد در سطح ناجا کم‌تر مورد توجه مدیران و فرماندهان قرار گیرد. لذا هدف این پژوهش شناسایی مهم‌ترین موانع و مشکلات درون و برون‌سازمانی و همچنین مسائل قانونی که در ارتباط با این موضوع وجود دارند، می‌باشد. لذا بررسی‌های صورت گرفته در این پژوهش نشان می‌دهد مدیران و فرماندهان انتظامی بخصوص در سطح استان‌ها کم‌تر تمایلی به بهره‌گیری از سرمایه‌های راکد سازمانی داشته‌اند. مواردی نظیر ترس از لطمه خوردن به وجهه سازمانی ناجا، موانع قانونی و شناخت و درک نامناسب از انواع مختلف

سرمایه‌های راکد در سازمان از جمله مهم‌ترین موارد تأثیرگذار در عدم بهره‌گیری از این سرمایه‌ها در سطح سازمان ناجا از اهمیت بسزایی برخوردار می‌باشد.

بنابراین، با توجه به مؤلفه‌ها و معیارهای مورد بررسی در ارتباط با تأثیر سرمایه‌های مادی و معنوی موجود در سازمان بر میزان بهره‌گیری از سرمایه‌های راکد در فرماندهی انتظامی استان همدان می‌توان نتیجه گرفت مهم‌ترین مؤلفه‌های موجود در زمینه عدم بهره‌گیری از سرمایه‌های مادی و معنوی در سازمان عبارتند از:

- نبود طرح و برنامه‌ای مدون در زمینه درآمدزایی و استفاده از سرمایه‌های موجود.

- بهره‌برداری نامناسب از سرمایه‌های منقول (ماشین‌آلات و ...)

- بهره‌برداری نامناسب از سرمایه‌های غیرمنقول ساختمان، زمین و ...)

- نبود بانک اطلاعاتی مکان‌مبنا در خصوص اموال و دارایی‌ها.

بنابراین، با توجه به موارد مورد بررسی در کل تحقیق می‌توان نتیجه گرفت؛ عدم شناخت درست و بهینه از سرمایه‌های راکد مادی و معنوی موجود در سازمان در کنار نبود طرح و برنامه‌های مدون در زمینه درآمدزایی با توجه به محدودیت‌های قانونی، وجود مؤسسات اقتصادی در سطح کلان و همچنین تا حدودی اختیارات فرماندهان انتظامی استان‌ها زمینه‌ساز بهره‌گیری نامناسب از سرمایه‌های راکد سازمانی در فرماندهی انتظامی استان همدان بوده است. نتایج همچنین نشان می‌دهد از بین شاخص‌های تأثیرگذار در عدم بهره‌گیری از سرمایه‌های راکد سازمانی شاخص عدم شناخت بهینه سرمایه‌های مادی و معنوی موجود در سازمان با میانگین ۴.۴۴ بیشترین تأثیر را داشته است؛ مشکلات و موانع قانونی در رتبه دوم، عوامل درون و برون سازمانی نیز به ترتیب در رتبه‌های سوم و چهارم قرار دارند که این نتایج با پژوهش‌های ابراهیمی و زیرک (۱۳۹۱)، خان‌باشی و بستان‌منش (۱۳۹۴)، پژوهنده (۱۳۹۴)، غیاثی ندوشن و امین‌الرعی (۱۳۹۵)، سیف (۱۳۹۵)، رم (۱۹۹۶) و

راتکواسکی (۲۰۰۹) همسو می‌باشد. بنابراین با توجه به نتایج به دست آمده پیشنهاد می‌گردد:

- خلاهای قانونی در زمینه بهره‌گیری از سرمایه‌های راکد سازمانی در ناجا شناسایی گردیده و از مبادی ذی‌ربط زمینه لازم تصویب قوانین مورد نیاز در زمینه بهره‌گیری صحیح از این سرمایه‌ها فراهم آید.

- با تهیه بانک‌های اطلاعاتی مکانی و توصیفی، سرمایه‌های راکد موجود در سازمانی که قابلیت بهره‌برداری اقتصادی را دارند، شناسایی نمایند.

- برنامه‌ای مدون در زمینه بهره‌گیری از سرمایه‌های راکد سازمانی در سطح ناجا تدوین و ملاک عمل بهره‌گیری از سرمایه‌های راکد موجود قرار گیرد.

- از کمک مشاوران و برنامه‌ریزان اقتصادی در سطح ناجا در زمینه بهره‌گیری از سرمایه‌های راکد سازمانی استفاده گردد.

منابع

- اختر محقق، مهدی (۱۳۸۵). سرمایه اجتماعی، تهران، مهدی اختر محقق، چاپ اول.
- اسحاق مهدوی، محمد (۱۳۹۲). نقش امنیت در سرمایه گذاری اقتصادی، تهران.
- بوردیو، پیر (۱۳۸۰). شکل‌های سرمایه، چاپ شده در کیان تاج‌بخش، سرمایه‌های اجتماعی: اعتماد، دموکراسی و توسعه، تهران: نشر شیرازه.
- پژوهنده، محمدحسین (۱۳۹۴). موانع تحقق اقتصاد مقاومتی، پژوهش‌های اجتماعی اسلامی، (۳) سال بیست و یکم، ۳۶-۵۹.
- تسلیمی، محمد سعید، منوریان، عباس، آشنا، مصطفی (۱۳۸۵). بررسی رابطه بین سرمایه اجتماعی و کارآفرینی درون‌سازمانی، فصلنامه فرهنگ مدیریت، ۴ (۴) ۵۶-۲۷.
- حبیب زاده، کرم، صفری، رضا (۱۳۹۰). راهنمای جامع کاربرد SPSS در تحقیقات پیمایشی، تهران، انتشارات متفکران.

خان باشی، محمدرضا، بستان منش، غلامرضا (۱۳۹۴). سهم سرمایه‌های انسانی و نیروی کار در تحقق الگوی اقتصاد مقاومتی، ماهنامه اجتماعی، اقتصادی و فرهنگی کار و جامعه، ۱۸(۳)، ۴۲-۷۵.

سید نقوی، میرعلی، عباس زاد، حسن (۱۳۸۹). بررسی و تبیین نقش مدیریت منابع انسانی در بهبود کارآفرینی سازمانی، فصلنامه منابع انسانی ناجا، ۵(۲)، ۱۹-۴۸.

عالم تبریزی، اکبر، حاجی بابایی، علی و ایمان رجبی فرد (۱۳۸۸). سرمایه فکری، مرکز آموزش و تحقیقات صنعتی ایران.

غیاثی ندوشن، سعید، امین الرعیاء، احسان (۱۳۹۵). بررسی تأثیر ابعاد سرمایه اجتماعی و سرمایه فکری بر میزان بهره‌وری منابع انسانی، فصلنامه علمی- پژوهشی مطالعات مدیریت (بهبود و تحول)، ۲۵(۸۰)، ۲۰۹-۱۸۳.

فریدون نعمت‌آبادی، الهام (۱۳۹۵)، رویکرد اقتصاد مقاومتی در تأمین مالی و سرمایه گذاری در پروژه‌های شهری، مجله اقتصادی، ۸(۴)، ۸۶-۷۱.

Chen, J. Zhu., Z. and Xie, H.Y., (2005), "Measuring intellectual capital: a new model and empirical Study". Journal of Intellectual Capital, Vol.5, No.1. pp.195-212.

Ram, R (1996) Export and Economic Growth: Some Additional Evidence, Economic Development and Cultural Change 33 : 1 pp 415-425.

Roos, J.; Roos, G. Dragonetti, N.C. and Edvinsson, L. (1998), "Intellectual Capital: Navigating in the New Business Landscape", Macmillan, Houndmills, Basingtoke.

Rutkowski, A (2009), Public investment, transport infrastructure and growth in Poland, Economic analysis from the European Commission's Directorate-General for Economic and Financial Affairs, Volume 6(11), 17.12.